

Archiv pohádek, pověstí, obyčejů, starožitností
na Záhohí a Pobečví.

Časopis lidopisný. Vychází měsíčně v Týně u Lipníka.

Číslo za 4 halíře. — Poštou v Rakousko-Uhersku celoročně 1 kor.

ROČNÍK IV.

Říjen 1908.

ČÍSLO 9.

Litevské pohádky.

Učenec a znalec nářečí plemen slovanských, P. Vojtěch S r b a,*) přeložil několik pohádek Litvinů, kmene slovanského, původně malého, ale hrdinského, žijícího mezi Bělorusy, Poláky, Prusy a Žmudy. Vojensky ovládli záhy širá okolí na Přípeti a Němieniu, byli ve službě vojenské Vel. Novgorodu po Varjazích v době, kdy Ilmenští Slované ovládali sdružení hradů (měst) na severu Evropy po Bukovec (Lubek), po Kyjev a Nižní Novgorod. Později ovládli Volyň a oblast jižního Ruska na Kyjevsku a po nastolení Jagajla na polský trůn sloučeny tyto oblasti s Polskem..

Pohádky litevské velmi jsou příbuzné záhorským a sáhají původem rovněž, jako tyto, do velmi starých věků.

I. Pohádka.

Byl jednou jeden král a ten měl tři syny; dva z nich měl velmi rád, ale toho třetího zle nenáviděl. Proto tři sta zlatáků odčítav podával synovi nenáviděnému řka, jdi si kam chceš. Syn se táže a kam to mám jít? Otec kývna rukou dí, třebaš tam; byl odbyt. Zastrčiv odčítané peníze náš ubožák rozloučil se s bratřími a švakrovými a dal se na cestu. Nevyhýbal ani lesům ani močálům; rovnou bral se v tu stranu, ve kterou mu otec byl pokynul. Tak si statně vykračuje dospěl kopečka a zhlédne tam několik chlapů, jak kopou důl. Zavolá, co pak tam děláte? Kopidoli na to: V těchto místech leží tulák, vypůjčil si od nás tři sta zlatáků, ale umíraje nezapltil; vykopeme

*) Farář v Partutovicích u Hranic.

jeho tělo a za trest na popel spálíme». Princ se hrozí a prosí, aby toho nečinili, ale chlapi nic nedbajíc dělali svou. Nevěda si jiné rady mládeneček vyplatil jim dluh toho nebožtíka a poručil, dluh zase zasypat. Po té šel dál a s večerem dorazil do osady neveliké. Jsa unavený a vyhládlý zašel na zdař Bůh k jedné stařence a prosil, aby mu dala něčeho pojmít, ale — povídá — nemám čím bych zaplatil. Stařenka skočí na nohy a diví se, jak pak je to možné, tak pěkně ošacený panáček a nemět peněz! Princ ale na to, že cestou všecku svou večerí ztratil. Slyše to stařenka bez meškání přinesla chleba, mléka a sýra a cizince řádně pohostila. Potom pravila, jestli chceš, doporučím tě u svého známého kupce za kupčíka, a králevic nic se nebráně nastoupil tam službu. U kupce se mu velmi dobře vedlo; nejen že dostával hojný plat, nýbrž co chvíle i mnoho šatů, obnošených a bez mála i zcela nových. Ale největší výhoda bylo, že náš chasníček všechen obchod vedl sám a tržil nesmírně moc peněz. Když na konec kupec sestárl, jsa vdovcem bezdětným před smrtí připsal mu všecko jmění a domy. Tak se milý náš mládeneček rázem octl v bohatství a stal velkým kupcem. — Jednou se pustil až za moře zásobit se rozmanitým zbožím kupeckým. Ale jak tak plaví po moři, strhne se ukrutné povětrí a vlnobití a nezbyvalo, než loď přivázat ku břehu jednoho ostrova. Vstoupnuv na zem, chasníček tu najde tři princezny; byly větrem a bouří rovněž vyhozeny na tento pustý ostrov. Když bylo povětrí ustalo, králevic vybral si jednu z nich, zajel kam měl umíněno, a nakoupiv všelikého převzácného zboží šťastně se vrátil dom. Tu si pak přivezenou princeznu vzal za ženu.

Mezitím král a otec ztracených princezen na všechny strany vysílal posly hledat. Sliboval, kdo z vás mé dcery najde, tomu dám tu, co se mu bude líbit, za manželku a ještě přidám čtvrtinu svého království. I přihodilo se, že jeden z poslů královských zastavil se právě v tom městě, kde žil náš kupec-králevic, a vejdá v jeho obchod náhodou uzří kupcovou a pozná, že je to jedna z dcer králových. Ihned se odebral ke královi a zvěštoval, že jedné z jeho dcer přišel na stopu. Král se zaradoval, dal hezkou hrst peněz a prosí, už aby jel jí hledat. Vyslanec nemeškaje, vydal se na cestu a zavítav u známého již kupce na obylo koupil hromadu všelijakých věcí. Že ale se chtěl kupcové zmocnit co nejlstivěji, zval je oba na oběd k sobě na loď. Přislíbili, že přijdou oba. Vyslanec chytře se vyptával o milé kupcové a přesvědčiv se, že je do opravdy jedna z těch ztracených princezen, potajmu kázal loď odvázat od břehu. Když už byli hodný kus od země, kupec učtiv plavbu, skočí ke dveřím a chce pohlédnout co se děje, ale v té zrádný vyslanec králův přiskočí ze zadu a strčí ho do vody. Kupcovou na to zapřísáhal, aby žádnému neříkala, že je vdaná. Všecka zastrášena a bojíc se, aby také jí do vody nestrčil, slibovala co jen chtěl. A vskutku, když se vrátila k otci, všecko zatajila. Otec král z nalezené dcery velmi se radoval, nesvědomitému vyslanecovi postoupil náležného čtvrtý díl království a chtěl co nevidět vystrojiti taky svatbu. Hostů bylo pozváno velké množství a domácí měli nařízení, všechno co nejslušněji připravit.

Než milý náš kupec v hlubokém moři přece neutonul. Právě když ho byli strčili do vody, kde se vzal tu se vzal jakýsi rybář, přivesloval člunek na místo a ten mu ze záhuby pomohl. Člověk řekl, že je duchem z onoho těla, které králevic byl vykoupil za těch tři sta zlatáků. Spláceje dobré dobrým, rybář teď králevici vytahel z vody, vysadil na břeh, pověděl kam mu zavezli ženu a poučil, jak jí zase může najít, řka: «Honem jeď do toho a toho města a až tam budeš hled se nějak dostat do královny zahrady, tam jsou obydlí a v jednom z nich najdeš svou ženu.» To povědév rybář, odjel pryč. V ta slova důvěruje kupec skoro ráno pustil se do města, které mu rybář byl označil, a doraziv tam, za dobré zpropitné byl vpuštěn v sady královny. Tam se procházel kolem stavení maje na hlavě čepičku, kterou mu bývalá manželka byla ušila. Princezna ji poznala, ale netušíc, že je to její muž, mysliła, že jí někdo našel na břehu nedaleko místa, kde manžel utonul. Rychle poslala svou služku, aby mu zvěstovala, že princezna po čepičce mocně zatoužila. Ale on vzkázal, že nedá kdyby za jaké peníze, dokud princezna sama nevyjde ven. Že chtěla stůj co stůj míti tuto památku po svém manželci, princezna vyšla ven a s největší radostí pozná manžela svého. Aby nikdo nic nezpozoroval, dlouhých řečí nevedla, jen poručila, aby v určený den najisto byl v zahradě. Přišel svatební den, ze všech stran sjeli s ehosté a už chtěli jet do kostela, kde kněz měl sesdat princeznu se zločinným vyslancem. V té vkročí do sálu princezna a volá: «Milí moji hosti, jaká tu náhoda! Nedávno ztratila jsem klíček od skřínky, do které jsem za svobodna ukládala nejrozmanitější věci, dnes jsem jej z nenadání našla zas. Že včil nevím co počít, ptám se vás, lidičky, jak se mám nyní zachovat; či mám užívat starého klíčka, či toho nového, který jsem si dala místo prvního udělat?» Všichni odpověděli, že prvního. Tu princezna ukazujíc oknem praví: tamhle ten je můj první muž, a tentohle ukázala na vyslance, druhý, a vypověděla všecko, co a jak se přihodilo. Král zvědév všechnu zlomyslnost svého vyslance vydal ho na smrt, za to spravedlivému králevici odevzdal čtvrtý díl království, potvrdil jeho manželství s princeznou, povýšil ho na svého společníka a konec konců ustrojil veselou hostinu. I já jsem tam byl, medoviny a piva pil; po bradě teklo, ale zubů nesmočilo.

2. Jak jeden pasák vyzrál na vodníka.

V kraji pod Klaipédou městem*) bok kalateského dvoru je velké jezero a při samém tom jezeře ční pahorek. Jednou na jaře, když louky a lesy kolem už byly zeleny, dobytek vyháněje, Bendík pasák oblíbil si pásti v těchto lesích, on ale chodil na ten pahorek a sedě pracoval. Jedenkrát přinesl si otep lýka a jal se plést provazy. Pracoval takto už třetí den. V jezeře ale přebýval jakýsi duch, kterému lidé říkají vodník (lit. kipšis), a ten milého pasáka; do práce jak zabraného, sněsti nemohl. Proměnil se tedy v člověka a přistoupě

*) V našich zeměpisích čte se litevské toto město po německu Memel. »Záhorská kronika« i na dále bude přinášet národní plody Litvanů, kmene to nám Slovanům pokrevně spřízněného. Učený svět o folkloristickém, kulturním a jazykovém pokladu lidském nic nechce vědět. Ať tedy strážcem a pokladníkem pravé a zdravé slovanovědy — je »nevzdělaný lid«.

ptá se, co by tady dělal. Než milý pastýř už dávno znal, co je to za jeden, a proto jal se ho dobírat a povídá, pletu provaz a upletu tak dlouhý, že jej třikrát kolem jezera otočím a jezero zadrhnu. Z toho vodník dostal velký strach a začal pasáka prosit, jen aby toho nečinil; leč pasák se zaříkal, že od svého úminku neupustí, kdyby co. Vida, že s takovou nic nepořídí, vodník jal se nabízet peníze. Pasák měl na hlavě starý klobouk se širokými skyvami. Slyše o penězích povídá, jestli mi za tři dni přineseš tolik peněz, co by vlezlo do toho mého klobouka, tož ti udělám po vůli. Vodník byl rád, že ho pasák žádá o takovou jen maličkost a odešel. Ale náš milý pasák byl chytřejší nad vodníka. Jak tento zašel, jal se kopat důl, a to takový, že na spodku byl hodně široký, ale čím výš tak se úžil a úžil, až zbyla jen malá díra, co by ji mohl zakrýt dnem svého klobouka. Třetí den přijda na místo pasák, dno svého klobouka s polovice natrhne a díru jím zakryje. Vodník, aby pasáka za povolnost potěšil, přichází, nesa měch plný zlaťáků a všecko vsype do klobouka, ale v klobouku neznat ani zbla; vodník zavrtí hlavou, odběhne a za chvíli vleče se s několika měchy plnými stříbrňáků, ale i s těmi v klobouku nic nepořídil. Na druhý den, hle, vodník veze čtyřmi koňmi zapřahnutý vůz plný drobných kupráků. Když je v klobouk vsypal, tak že ho bylo plno — s polovici. Včil vodník jal se pasáka tuze prosit, aby s tím, co získal, už byl spokojen. Pasák nabyv dosti pokladů dal se uprosit a ostal boháčem po celý život. Chudák vodník po té velké námaze vykutálel z jezera ještě ohromný kámen a přebýval tam. Ten kámen leží tam do dneška a lidé mu říkají kámen vodníkův.

3. Jak svatý Jiří potrestal závistlivce.

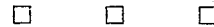
Byli jednou staří dva manželé a ti měli syna a dceru. Když dceri bylo tisíc neděl, přijel sv. Jiří a prosil, aby mu dceru dali za ženu. Po veselce pozvav rodiče do svého rodiště sv. Jiří si svou ženušku odvezl dom. Nedlouho po té stařeček povídá: «Stařenko! napeč koláčů, půjdu se podívat za dcerou». Napekla mu stařenka koláčů ze samé mouky výrazkové a on se vydal na cestu. Jde, jde a najde v cestě staříčkého žebráka. Volá: «Přisědni, povíme si dobrých slov!» — «Nemám kdy; spíchám do zetovy dědiny». K večeru dorazil k sv. Jiří. Ten stařečka hojně počastoval a pak kázal mu, jít si lehnout. Ráno, jak stařeček vstal, svatý Jiří mu dí: «U nás hosti nelenoší; ukládám práci všem; ty popaseš ovce. Tu máš láhvičku a klíček. Pilně dbej, abys popásl dobře; kdyby ne, pošlu tě v pekly». Dědek vzal klíček s láhevku a vyhání ovce do pole. Tam byla pěkná louka, tráva i na cestě, ale ovce ne a ne pást. V jednom kuse jen pobíhaly s místa na místo. Byl tu nedaleko i potok, ale nešly ani pít. Večer dědek hnal dom, ale ovce všecky hladny. Svatý Jiří uvida, že dědek přihnál ovce hladné, tuze se nař rozhněval a odklopě věko strčil ho do pekla, rovnou do kotla.

Stařenka, nemohouc se svého muže dočkat, rozhodla se, že sama půjde. Upekla si z nejlepší mouky buchety a šla. I ona potkala v cestě starého žebráčka. Volal i na ni: «Sedni si ke mně, dobrých slov si pohovoříme». Ale baba,

že nemá kdy. Svatý Jiří pohostil i ji a z rána kázal pást ovečky. Ale ani baba jich neuměla popást a sv. Jiří i ji shodil do pekla, do toho kotla.

Syn doma čeká, čeká, rodičů nijak dočkati se nemůže. Myslí si, co tu budu čekat, seberu se a půjdu za sestrou i já. Zašel do přístěnku, namlél si na žernovech jakou takou mouku, napekl placků, navázal do uzílka a šel. Jda cestou zas potká toho samého starého žebráka sedět. Žebraček naň z daleka: Kam pak cestou? «Do dědiny k svatému Jiří». — «Přisědni chvílku, dobré slovo si povíme». — «Co by ne», a chasník si přisědl k žebráčkovi. Po chvíli mu povídá žebráček (byl to Pámbu sám), jak přijdeš k sv. Jiřímu, tož ti dá pást ovce. Když dobře nepopaseš, shodí tě v pekly. Ale taky dostaneš klíček a flašečku. Jak se ti ovečky začnou rozbíhat, zazvoň klíčkem, a ony půjdou pěkně pohromadě, a jak ovce budou chtít pít, odecpi flašečku a půjdou ti do potoka a napijou se. Chasník poděkoval žebráčkovi za dobré slovo a šel dál. Svatý Jiří dal dobrou večeři a poslal ho spat. Ráno dal mu klíček s flašečkou a kázal hnat ovečky. Vzal to, strčil do kapce a hnal ovce do pole. Jak mile ovce počaly pobíhat v různé strany, vyňal klíček a zacingal. Ovečky zase se sběhly do hromady a pěkně se pásly po celý den. Pod večer zachtělo se jim pít a začaly se zas rozbíhat. Tu vytahl flašečku a odecpal. Ovečky všecky se sběhly, napily a hezky se pásly až do večera. Večer domů přihnál ovce do syta napasené.

Svatý Jiří sloupl tři cibulné lístky a podáváje pravil: «Za to, žes ovce tak dobře popásl, tu máš tyto tři lístky; můžeš jimi otce a matku vytáhnout z pekla». Svatý Jiří zavedl ho k díře, odklopil věka a kázal mu táhnout. Syn vstrčil jeden cibulný lístek a volal: «Chyťte se toho, dušičky!» Ihned se zavěsila matka, otec a po nich ještě mnoho (jiných) duší. Matku pojala zlost, že i jině duše skrz jejího syna mají z pekla vyjít a chtěla je střepat. Ale jen zatřepala, cibulný lístek se přetrhne a všeci brdouc zpátky v pekly, o moc hloub než byli prv. Syn nastrčí druhý lístek a zas volá: «Zavěste se, dušičky!» Zachytila se matka, otec a po nich ještě více duší nežli z prvu. Zas mamu pojala zlost, a ta zase zatřepala, a zese všeci propadli se v pekly ještě hloub. Tu on nastrčil poslední lístek, řka: «Ale včil se držte pevně, je už poslední lístek». Zavěsila se matka, otec a ještě mnohem víc duší nežli prv. Začal je vytaňovat, už jsou všeci nedaleko výpustu, ale mamu s tačkem zas přemohla závist; zatřepalí a všichni se zase sřítíli v pekly, až na dno. — Syn ještě čásek pobyl u svatého Jiří, ale pak se vrátil dom a šťastně hospodařil až do smrti.

Galašovo mudrosloví.

(Pokračování.)

Mnozí nevěří v ďábla, ač jej skutky význávají. Pochybnost jej nezapudí. Pán Ježíš nás vybízí odporovati jemu ve víře.

Krále polského Štěpána Batoryho prosili někteří, aby vypudil z Polska kacíře. On jim odvětil: «Bůh sobě ponechal tři věci, na něž ani král nemá moci.» Něco z ničeho učiniti, budoucí věci předvídati a nad svědomím panovati.»

Jeden král odsoudil jednoho zločinného pána k smrti. Tento měl při dvoře královském přítele, který zaň králi podával dvě stě zlatých plecháčů, za jeho hlavu doufaje přítele zachrániti. Král mu na to: «Přidám ti ještě jednou tolik, jdi a hledej podobného zlosyna. Až ho najdeš, nechám oba pověsit.»

Nedávej marnotratníkovi peněz, nesvěťuj klevetníkovi tajemství, nepřipušť srdci svému žádné náruživosti, nebo tyto tři věci jsou bezedné.

Král jeden tázán byl: Co je lepší: spravedlnost, nebo statečnost? — Odvětil: Statečnost bez spravedlnosti je neužitečná. Kdyby všichni lidé byli spravedliví, nebylo by třeba statečnosti.

Čím se stává člověk znamenitým? — Když to nejkrásnější mluví a nejlepší koná.

Co se mají děti učit? — Co jim v dospělosti bude nejužitečnější.

Šediny jsou hřbitovní kvítí.

Ožrala a karbaník nedbal by o nebe, kdyby měl v pekle karty a plný korbek.

Mnohý pro svou milostníci čertu duši zadává; a víc, než všichni podvodníci, člověk sám se klamává.

Kdo Bohu věrně dlouho sloužil, dosti dlouho živ byl, byť i v mladém věku umřel.

Trpělivost tvrdí to, — co ze všech věcí neukrotitelnější jest, — srdce lidské.

Lichvař s ctností svou, nebo tento kapitál i s úroky je nesmrtelný!

Hlad nechá se malým a prostým pokrmem ukojiti. Čím skvostnější bývá hodování, tím větší následuje nechuť a ošklivost, což činí nemoce, útrapy, předčasnou smrt. Toť jedna z nejhorších pošetilostí.

Snaž se srdce své čisté a pokojné uchovati, tak věku svému nejlepšího zjednáš lékaře.

Krácej vždy po cestě ctnosti neohlížeje se na pravo, ani na levo, tak máš věrného a veselého spolupoutníka.

Hospodař dobře časem, buď skoupý na každé okamžení a snaž prodloužiti a zmírniti jeho prchání.

Miluj svou čeleď více, než sebe; vlasť více, než čeleď a lidstvo více, než vlasť.

Nejsme povinni druhému kratochvíle dělati; jsme ale povinni s každým upřímně zacházeti a nižádného klamati.

Nic není tak železně tvrdé, aby to láska neobměkčila

Jako holub holoubata, beránek beránky; tak dobří rodičové dívky dobré mívají. Naopak, jak vlk vlka, ještráb ještraba; tak zlých rodičů bývají děti zlé.

Císař Maxmilián potkal jednou žebráka, který ho prosil o almužnu. Dal mu stříbrný groš. Jemu se to zdálo tuze málo a prohodil: «Aj, pane bratře, to je trochu málo!» Císař pravil: «Kterak jsem s tebou spřízněn, že mi říkáš bratře?» — «Obou nás praotec jest Adam», odvětil tulák. — «Nuže, bratře

milí», odvětil císař, «jdi ke každému spolubratru po Adamu, aby ti každý dal po stříbrném grošu a budeš bohatší císaře!»

Ludvík XI., král francouzský jako princ, rád pěstoval honbu. Jednou zabloudil v lese, noc jej zastihla a pozdě hledal útulku v selské chalupě. Sedlák jej neznámého vlídně přijal, upravil nocleh a žena mu podala k večeri trochu vařené rži, nebo jiného v chalupě nebylo. Princ hladov, s chutí pokrm snědl.

Když se po čase stal králem, přinesl mu onen sedlák darem trochu rži, kterou král milostivě přijal a dal mu 1000 dukátů. Lakomý jeden dvořenin patře na to, že král tak štědrě odměnil sedláka za trochu rži, daroval mu krásného koně, doufaje, že zaň mnoho milostí dostane. Porozuměl král úmysl lakotného dvořenína a daroval jemu za koně tou rž v čistém, bílém mísku. Dvořením maje za to, že obdržel velikou odměnu vrátil se radostně domů, ale jaké bylo jeho ustrnutí, když v tom plátně nalezl trochu rži. Zlostně vrátil se ku králi a stěžoval sobě, že za krásného koně dostal omylem trochu rži. «Nikoliv, nemýlil jsem se,» odvětil král, «nebo ta rž stála 1000 dukátů a kůň tvůj cenou tou byl dosti zaplacen.» — Tak se lakotná touha po penězích často klame.

Za zlo vykládati nutnost umříti, jest Bohu se rouhati.

Žádná bázeň nečiní člověka tak nešťastného, jako bázeň před smrtí.

Hry dětí na Záhoří a Pobečví.

43. Na lámety.

Chlapci rozestoupnou se po dvou. Dva nejstarší losem si přiberou po jednom. Konečně losem se určí začátek hry. Strana jedna odlepuje pilant od méty kamenné, pak při odlepování pilantu hledí doběhnout cíle vzdáleného. Chytne-li někdo pilant z protivné strany, vyhrává, taktéž když za běhu k cíli někoho pilantem uhodí. Tak se střídavým štěstím hra pokračuje.

44. Na rybáře.

Děvčata a chlapci stoupnou do řady. Jeden z nich je rybářem, stoupne si před ně u větší vzdálenosti a čítá: «Jedna, dvě, tři!» Tu všichni utíkají proti rybáři, on je pak chytá, koho chytne je rybou a chytá s ním. Poslední pak stane se rybářem a hra počne znova.

45. Na Aničku.

Děvčátka pochytají se v kole za ruce. Jedno je maminkou, stoupne do kola, obchází od jednoho ke druhému. Jiné dělá Aničku a schovává se za to, se kterým maminka hovoří. Ta se po pořádku táže: «Neviděla jstě moji Aničku?» Oslovené odpoví: «Ne!» Poslední odpoví: «Běžela přes zahrádku!» Všichni na to spustí ruce, maminka chytá Aničku. Chytne-li ji, stane se maminkou a po pořádku ostatní jsou Aničkou.

46. Na lepanou.

Losem děvčata a chlapci odstupují stranou. Poslední pak chytá, koho lepe rukou, honí místo něho, až se někoho dotkne, a tak to jde dále do únavy.

47. Na zahradníka.

Chlapci a děvčátka posedají v řádku. Jeden jim dá jména květin, druhý dělá zahradníka a stojí opodál, když se jména rozdávaly. Pak se přiblíží k dětem a volá: «Letěl motýlek a usedl na lilii!» Kdo má toto jméno, ozve se: «Ne tam!» Zahradník: «A kam?» — «Na konvalinku!» Ta se podobně ozve, a tak to jde dále. Kdo se neozve, dá zástavu: šátek, čepici, klobouk, haděrku a jiné. Po hře se zástavy vykupují. Na př. zahradník ukazuje klobouk tázaje se: «Komu toto patří, mosé dělat hrnce». Majitel klobouku jde pak ke dveřím a několikrát otře čelem o desku, až to hrnčí, atd.

DROBNÉ ZPRÁVY.

O Bulharech bludně uvádí se jejich pravěk v časopisech tyto dny, kdy vlast jejich povýšena na království (carství). Šafařík ve Starožitnostech str. 633. uvádí, že Bolgaři, tak se po dnes oficiálně jmenují, přišli do Mezie, Tracie, Macedonie a Ilyrie ze severovýchodních končin Ruska od Volgy a že starobolgarské písemnosti mají ráz nářečí velkoruského. Poslední léta nejlépe to znázornili slovníci archaeologové bratři K. a H. Škorpilové, profesori ve Varně obejevem sídla carů Bolgar: Kruma, Borisa (Michaela), jehož sv. Method pokřtil a jeho syna Simeona, spisovatele a zvelebitele literatury cyrillo-methodějské na Balkanském poloostrově. Sídlo jejich je uprostřed 24 km. rozsáhlého hradiska v rovině Abobské, západně od Varny. Svě výzkumy podali ve skvostném díle: «Materialy dla Bolgarských drevnostej Aboba-Pliska», s album 117 tabulí a 58 vyobrazeními v textu, Sofia, 1905. V knize velké osmerky o 596 str. není sledu o čudském původu Bolgar. Zástup vojenský plemene velkoruského od Volgy vešel r. 678 do Mezie a Tracie i Macedonie konat Slovanům balkanským vojenské služby. Od pravěku žijí obyvatelé krajů těchto po dnes právem obyčejným, které nerušil ani Alexander Vel., ani Římané, ani Byzantynští císařové, ba ani Turci. Bez újmy domácích řádů politických vládli i Bolgaři a dali zeměpisné jméno oblastí ovládané. Bolgaři jsou tedy původem Velkorusové od Volgy a nikoliv Čudové. Ubude opět jeden blud z dějepisu.

